

VLADIMIR MIROSAVLJEVIĆ

(1908—1975)

U ponedjeljak ujutro 24. 3. 1975. umro je od infarkta, za svojim radnim stolom, dr. VLADIMIR MIROSAVLJEVIĆ, znanstveni savjetnik Filozofskog fakulteta u Zagrebu, arheolog, slikar, scenograf i grafičar.

Vladimir Miroslavljević rodio se u Zemunu 1908. g. Otac mu, gimnazijski profesor, imao je ljubavi prema starinama, napose arheologiji, pa će jedan značajan mlade-željeznodobni nalaz iz Zemuna i danas zauzimati vidno mjesto u zbirci Gradskog muzeja u Vinkovcima, kao poklon pokojnikovog oca. Miroslavljevići su inače stara vinkovačka »kuća«, smještena u šokačkom ambijentu — Krnjašu, gdje se rimskih i prethistorijskih nalaza uvijek u obilju nalazilo. Životni je put Vladimira Miroslavljevića bio utrta na dvije staze, jednoj koja je bila vezana uz arheologiju — i drugoj koja je bila vezana uz likovne umjetnosti. Počeo

je studirati pedagošku grupu predmeta, koju je kasnije nadopunio arheologijom, taj je studij uspješno završio i stekao doktorat 1946. g. Slikarstvo je studirao u inostranstvu, u Pragu, a potom i u Parizu odakle je kao rezervni oficir bio povučen u jesen 1940. g. parcijalnom mobilizacijom bivše jugoslavenske vojske.

Predratna Miroslavljevićeva djelatnost bila je prvenstveno usmjerena na likovnu, grafičku i žurnalističku djelatnost. U slikarstvu je preferirao pejzaž, najčešće u akvarelu, a u kazalištu se prvi put pojavljuje 1938. g. kao scenograf drame Gene Senečića »Radnički dok«, i tom ga je prilikom recenzent »Jutarnjeg lista« (27. III. 1938.) apostrofirao s »mladi i daroviti hrvatski slikar Vlado Miroslavljević«. Za Goldonijevu »Mirandolinu« uveo je neke inovacije, tj. scenu bez uobičajenih kulisa. I scenografski rad za »Baruna Trenka« bio je vrlo pozitivno ocijenjen (»Novosti«, 11. 1. 1941.). No još je značajniji njegov opus na području kreiranja plakata. S bratom Zvonimirom i Božidarom Kocmutom formirao je atelje »TRI«, a neke od tih izvanrednih plakatskih realizacija imali smo prilike vidjeti prošle godine na izložbi »Plakat u Hrvatskoj do II svjetskog rata«. Osnivač i duhovna okosnica te likovne grupe bio je Vladimir Miroslavljević. Vrlo je plodno surađivao u radu

propagandnog ateljea »Imago«, koji je osnovao i vodio književnik i filozof Miroslav Feller, ne samo kao slikar nego i kao pisac tekstova. Istovremeno je radio i opreme knjiga i uvrstio se u red vodećih zagrebačkih grafičkih stručnjaka.

No čini se da je sklonost i ljubav prema arheologiji ipak prevagnula i V. Mirosavljević će od 1945. do 1957. g. djelovati kao asistent na Katedri za povijest starog vijeka, a potom, tj. od 1957. g. pa sve do svoje smrti na Arheološkom zavodu, danas Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje je dosegao najveći rang u sveučilišnoj karijeri. Habilitirao je još 1953. g. iz oblasti prethistorijske arheologije, koja mu je bila užom znanstvenom disciplinom. Pedagoška djelatnost bila mu je vezana uz oblasti praktične arheologije (opće i pomoćne arheološke discipline i praktične vježbe). Istraživačka aktivnost bila mu je koncentrirana na područje Kvarnerskih otoka i podvelebitsku primorsku zonu, gdje je sistematski ispitivao spiljske i gradinske objekte. Ta su istraživanja dobila u zamahu napose od 1962. g. nadalje kada je bio utvrđen stalan sistem finansiranja naučno-istraživačkog rada. Najznačajnija od iskopavanja obavio je dr. V. Mirosavljević u spilji Jamina Sredi na otoku Cresu i Veloj spilji na otoku Lošinju, te u Vlaškoj peći u podvelebitskoj regiji. Ta su istraživanja popunila gotovo posvemašnju prazninu u poznavanju prethistorije Hrvatskog Primorja te imaju apsolutni pionirski značaj. Dr V. Mirosavljević otkrio je vrlo značajne nalaze iz područja srednjeg (moustérien u Veljoj spilji) i mlađeg paleolita (gravetijenski stratumi u Jamina Sredi i Veljoj spilji), do tada posve nepoznatog u tom području, zatim sve faze neolita (od impresso-horizonta na dalje), prve eneolitske nalaze na Jadranskoj obali uopće, kao i jednu novu kulturu iz prijelaza ranog u srednje brončano doba, koja ima u ovom području izuzetan značaj, a nalaze koje je objavio u svom zadnjem radu (Vlaška peć; *Arheološki radovi i rasprave* 7, Zagreb 1974). Iz oblasti ilirske prethistorije napose su ga privlačili gradinski fortifikacioni sistemi, pa je rekognoscirao čitav brdski, vrlo nepristupačni prostor Hrvatskog Primorja, što mu je uspjelo samo zahvaljujući ustrajnosti i izvanrednoj fizičkoj kondiciji. Iz svega toga — a to je jedan velik, značajan i vrlo, vrlo zamoran rad — rezultirao je niz naučnih rasprava objavljenih u najprominentnijoj jugoslavenskoj arheološkoj periodici. I upravo zbog te izvanredne fizičke kondicije, zahvaljujući kojoj je napore podnosio daleko lakše od dvadesetogodišnjih studenata koji su ga pratili, nije se dovoljno čuvao, preforsirao je organizam i dobio prvi srčani udar još prije pet godina. No želeći dovršiti zamišljeno djelo, nastavio je raditi s nesmanjenim intenzitetom — i umro je dostojno svakog znanstvenog radnika: umro je za svojim radnim stolom u rane jutarnje sate.

Dr. Vladimir Mirosavljević je bio čovjek velike kulture, kulture kakva se danas rijetko sreće. No to nije bila samo ona »naučena« kultura, to je bila kultura duha, kultura ponašanja i odnosa prema ljudima koji su ga okruživali. Svima onima koji so mu bili prijatelji i suradnici upravo će zbog toga nestanak ovog čovjeka značiti jednu nenadoknadivu prazninu.

S. DIMITRIJEVIĆ